

Bestuurlijke afspraken RRAAM

Vastgesteld in het BO RRAAM d.d. 25 maart 2013

Rijk, regio, markt en maatschappelijke partijen hebben in het Rijk-regioprogramma Amsterdam-Almere-Markermeer (RRAAM) van eind 2009 tot 2013 gezamenlijk gewerkt aan het optimaliseren en uitwerken van de ruimtelijke plannen in deze regio. Het Rijk publiceert in april de ontwerp Rijksstructuurvisie Amsterdam-Almere-Markermeer. Het BO RRAAM (Rijk, provincies Flevoland, Noord-Holland en Utrecht, gemeenten Almere en Amsterdam en de stadsregio Amsterdam) heeft afspraken met elkaar gemaakt over de opgave en de daaraan gekoppelde keuzes en aanpak, zoals omschreven in de ontwerp Rijksstructuurvisie. Deze bestuurlijke afspraken vormen de gezamenlijke inzet voor de nog op te stellen bestuursovereenkomst. Deze inzet wordt vervolgens met de achterbannen besproken. Tegelijkertijd met de definitieve vaststelling van de Rijksstructuurvisie wordt de bestuursovereenkomst gesloten (eind 2013). Daarnaast stellen Rijk, gemeente Almere en provincie Flevoland gelijktijdig een Uitwerkingsovereenkomst Almere 2.0 op, waarin nadere afspraken worden opgenomen over de Almeerse gebiedsontwikkelingen, de sociaal-economische structuur en het financieel kader (waaronder gemeentefonds). De bestuursovereenkomst en uitwerkingsovereenkomst Almere 2.0 vervangen het Integraal afsprakenkader (IAK) uit 2010.

Het BO RRAAM heeft op 25 maart de volgende bestuurlijke afspraken gemaakt:

1. Doelstelling

Het BO RRAAM committeert zich aan de drievoudige ambitie ten behoeve van het versterken van de internationale concurrentiekracht van de Noordvleugel, zoals uitgewerkt in de ontwerp Rijksstructuurvisie:

- Een westelijke ontwikkeling van Almere. Dit betreft een integrale ontwikkeling van de stad met 60.000 extra woningen als richtpunt, om zo ruimte te maken voor de forse behoefte aan nieuwe woningen in de Noordvleugel (440.000 op basis van huidige prognoses) op de lange termijn;

- Zorgen voor een goede bereikbaarheid in de stedelijke regio Amsterdam-Almere nu en in de toekomst;
- Verbeteren van de kwaliteit van het Markermeer-IJmeer, zowel voor natuur als recreatie.

2. Toekomstperspectief

Het BO RRAAM onderschrijft het toekomstperspectief voor Amsterdam-Almere-Markermeer in de Noordvleugel, zoals opgenomen in de ontwerp Rijksstructuurvisie:

Het toekomstperspectief is een sterke internationaal concurrerende regio, waarin een aantrekkelijk vestigingsmilieu wordt gecreëerd met een goede bereikbaarheid en aantrekkelijke natuur- en recreatiegebieden. Met een gefaseerde aanpak wordt toegewerkt naar dit toekomstperspectief voor deze regio, de stip op de horizon. Met de stip op de horizon wordt beoogd richting te geven aan het handelen van overheden, private partijen en maatschappelijke organisaties. Gekozen wordt voor een organische ontwikkeling van het gebied ten aanzien van stedelijke ontwikkeling, infrastructuur en natuur. Organische ontwikkeling gaat uit van geleidelijkheid, adaptieve planning en een stap-na-stap aanpak, gericht op het benutten van kansen die zich voordoen.

Almere ontwikkelt zich in het toekomstperspectief tot een primair westelijk georiënteerde stad met 60.000 nieuwe woningen en een forse groei van het aantal arbeidsplaatsen in Almere. Een diverse stedelijke omgeving wordt ontwikkeld met onder andere (hoog)stedelijke, landelijke en suburbane woonmilieus, die complementair zijn aan de al aanwezige woonmilieus in Almere en de regio. Het ontwikkelen van een goede sociale en economische structuur in Almere (de "software") is onderdeel van de opgave, inclusief een financieel verantwoorde wijze van realiseren.

Met de geplande investeringen in weg en OV op de corridor Schiphol-Amsterdam-Almere kan de mobiliteitsgroei in de regio op goede wijze worden gefaciliteerd en de ontwikkeling van Almere worden voortgezet. In het toekomstperspectief wordt de stad Almere inclusief de nieuwe woninglocaties goed ontsloten. Het toekomstige Almere wordt verdergaand verankerd in het stedelijk regionaal netwerk. Een IJmeerverbinding is hierbij de stip op de horizon, gekoppeld aan de ontwikkeling van Pampus. In het vervolgonderzoek worden meerdere alternatieven voor de ontsluiting meegenomen, waaronder ook een ontsluiting via de Hollandse Brug. De IJmeerverbinding is een regionaal metro-achtig systeem dat goed aansluit op het Amsterdamse netwerk en loopt tussen Almere CS (via Pampus en IJburg) en Amsterdam Zuid. De optie van een IJmeerverbinding naar Amsterdam Centraal blijft open. Ook een IJmeerweg in combinatie met een OV-verbinding blijft voor het Rijk een optie. Op basis van de

onderzoekresultaten en het ontbreken van draagvlak van de regionale overheden is het Zuidelijk tracé (via Muiden in plaats van IJburg) nu geen kansrijk perspectief.

Voor het Markermeer-IJmeer is het toekomstperspectief een toekomstbestendig ecologisch systeem (TBES) waardoor een kwalitatief hoogwaardige leefomgeving ontstaat met aantrekkelijke natuur- en recreatiegebieden. De prioriteit ligt bij maatregelen die benodigd zijn voor het halen van de Natura2000-instandhoudingsdoelen. Het robuuste ecologische systeem biedt juridisch ontwikkelruimte om in en rond het Markermeer-IJmeer de gewenste recreatieve en stedelijke ontwikkelingen van de oevers mogelijk te maken.

3. Acties

Algemeen

- De toekomstige vraag naar woningen in de Noordvleugel is groot en gedifferentieerd. De RRAAM-partijen verkennen in Noordvleugelverband (gebiedsteam MIRT) op welke wijze vraag en aanbod van woningen zowel kwantitatief als kwalitatief op elkaar kunnen worden afgestemd.
- RRAAM-partijen starten onder leiding van het ministerie van Infrastructuur en Milieu vervolgonderzoek naar verdere infrastructuurmaatregelen tussen Amsterdam en Almere ten behoeve van de ontsluiting van Pampus als er in Almere ten opzichte van 2010 circa 25.000 woningen zijn gebouwd en er zicht is op afronding van de realisatie van Amsterdam IJburg II. Naar verwachting is er met 25.000 woningen extra ten opzichte van 2010 voldoende stedelijke druk opgebouwd. De gemeente Almere stelt positieve besluitvorming over de IJmeerverbinding als voorwaarde voor de ontwikkeling van Almere Pampus. Indien niet tot een IJmeerverbinding wordt besloten treden de RRAAM-partijen met elkaar in overleg.
- Extra kosten voor eventuele aanleg van aanvullende infrastructuur in de toekomst kunnen door middel van ruimtelijk reserveren van tracés worden vermeden. Met het oog op een mogelijke keuze voor een IJmeerverbinding houden de gemeenten Almere en Amsterdam deze optie open. De stadsregio Amsterdam faciliteert overleg met de gemeente Diemen om ook hier de optie IJmeerverbinding open te houden, waaraan ook het ministerie van Infrastructuur en Milieu deelneemt. De gemeente Almere houdt daarnaast ook de optie van een snelle verbinding tussen Almere Pampus en station Almere Poort en tussen Pampus, Centrum en Oosterwold open.
- De RRAAM-partijen onderkennen dat het ontwikkelen van de sociaal-economische structuur van Almere een gezamenlijke opgave is. De gemeente Almere, provincie Flevoland en het ministerie van Economische Zaken zetten hiertoe de afspraken in de lijn van de position paper 'Almere werkt!' (2011) voort en stellen in het periodiek

overleg Economie Almere 2.0 jaarlijks een economische agenda op vooralsnog voor een periode van 4 jaar. Rijk en regio verkennen een aantal concrete mogelijkheden voor vestiging van bedrijven en overheidsinstellingen in Almere.

- De RRAAM-partijen onderschrijven gezamenlijk de ambitie van het TBES. Zij spreken af dat wordt verkend op welke wijze initiatiefnemers van ruimtelijke ingrepen en veranderend gebruik met effect op het ecologisch systeem van het Markermeer-IJmeer gebruik kunnen maken van de ontwikkelruimte door naar rato bij te dragen aan de realisatie van TBES. Onder leiding van de provincie Flevoland werken de ministeries van Economische Zaken (EZ) en Infrastructuur en Milieu (IenM) en provincie Noord-Holland de mogelijkheid van een boekhouding uit voor de ontwikkelruimte van ruimtelijke ingrepen, zoals recreatie. Het resultaat wordt in de bestuursovereenkomst opgenomen. De RRAAM-partijen onderschrijven de keuze voor de realisatie van de luwtmaatregelen Hoornse hop en de 1^e fase van het project Marker Wadden, als eerste stappen naar een TBES Markermeer-IJmeer. Het Rijk draagt onder voorwaarden € 30 mln. bij aan de 1^e fase van de Marker Wadden. Aanvullende middelen zijn echter nog nodig, waarbij Natuurmonumenten inzet op Europese en private middelen en regionale bijdragen.
- Het ministerie van IenM verkent in samenwerking met de regionale RRAAM-partijen welke pilot kan worden gestart om de mogelijkheden voor het optimaliseren van de grondstromen (incl. zandwinning) in de regio te onderzoeken en de daarmee samenhangende mogelijke kostenbesparing
- De RRAAM-partijen erkennen de bijdragen van de maatschappelijke organisaties verenigd in het maatschappelijk proces RRAAM en de partners van het stadsmanifest Almere in de afgelopen jaren en het belang van het ontstaan van initiatieven van onderop. De RRAAM-partijen treden onder leiding van het ministerie van IenM het komend half jaar in overleg met maatschappelijke organisaties en private partijen om te bespreken hoe een vervolg kan worden gegeven aan de samenwerking.

Monitoring

De voortgang van de ontwikkeling op de drie ambities verstedelijking, bereikbaarheid en natuur wordt gemonitord, zodat adequaat kan worden gereageerd op actuele ontwikkelingen en veranderingen:

- In het kader van het MIRT gaan Rijk en regio onder leiding van IenM gezamenlijk afspraken maken over het monitoren van de regionale ontwikkeling (waaronder kwantitatieve en kwalitatieve woningaanbod, -productie en -vraag) als de mobiliteit via weg en OV.

- De ministeries van EZ en IenM gaan samen met de provincies Noord-Holland en Flevoland na op welke wijze de monitoring voor TBES wordt opgezet. Hierbij wordt betrokken de vraag of en door wie er eventueel aanvullend op de lopende studies monitoringsonderzoek plaats moet vinden. Dit onderzoek meet de effecten van de natuurmaatregelen op de wezenlijke kenmerken en waarden van het Natura2000-gebied Markermeer-IJmeer.

De gemeente Almere maakt in samenspraak met de provincie Flevoland en het ministerie van IenM afspraken over de monitoring van Almere in de Uitwerkingsovereenkomst Almere 2.0. Hierbij gaat het onder meer over:

- Het aantal gerealiseerde woningen ten opzichte van 2010 en de ontwikkeling van de kwalitatieve vraag in Almere.
- De gebiedsontwikkelingen inclusief de hardware (stedelijke bereikbaarheid, groenblauw, duurzaamheid).
- De concurrentiepositie van de bestaande stad Almere via een 'Early Warning System' (in samenwerking met het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties).
- De sociaal-economische ontwikkeling van de stad (software).
- Het financieel kader Almere 2.0.

4. Bestuurlijke samenwerking

De RRAAM-partijen spreken af dat ook na de totstandkoming van de Rijksstructuurvisie de samenwerking wordt voortgezet. Sturing is nodig op de integraliteit, voortgang, actualisatie en samenhang tussen de drie ambities. De RRAAM-partijen werken onder leiding van het ministerie van IenM een voorstel uit voor de overlegstructuur, waarbij recht wordt gedaan aan zowel de specifieke RRAAM-context als aan de samenhang met andere grote projecten in de Noordvleugel (Metropoolregio Amsterdam en NV Utrecht). In principe wordt bij de uitwerking uitgegaan van een periodiek overleg op niveau van de Stuurgroep (tenminste bestaande uit de regionale RRAAM-bestuurders en topambtelijk IenM, EZ en BZK). Bestuurlijk overleg vindt plaats in het jaarlijkse MIRT-overleg. Als de situatie daar om vraagt kan incidenteel een afzonderlijk bestuurlijk overleg worden georganiseerd.